

1

TRZEJ MUSZKIETEROWIE

ALEXANDER DUMAS — POWIEŚĆ HISTORYCZNA Z XVII WIEKU

(Ciąg dalszy).

— Och! zamilcz pan, zamilcz! — rzekł książę. — Jeżeli jestem szczęśliwy wskutek pomyłki, nie bądz tak okrutny, aby wprowadzać mnie z błędem. Wszakże powiedziałas pani sama, że wciągnęło mnie w sidła; może położyć tu moje życie... No, słuchaj, to dziwne: od pewnego czasu miałam wizję śmierci.

I książę westchnął westchnieniem smutnem i ujmującym zarazem.

— O! mój Boże! — wykrzyknęła Anna Austrjacka z akcentem przeżenienia, które dowodziło, że książę obchodził ją bardzo, aniżeli mu to chciały okazać.

— Nie mówięm tego bynajmniej dlatego, aby panią przestraszyć... nie; śmiesz-niem jest nawet, że o tem wspominać, albowiem, chciały mi pani wierzyć, nie przywiązuję wcale wagi do podobnych snów. Ale słowo, jakie wykrękałaś, pani, nadzieja, jaką mi dałaś nieledwie, godnie są wszelkiej zapłaty, nawet, gdyby miało nią być moje życie.

— Zatem — rzekła Anna Austrjacka — i ja, książę, i ja mam przeżecia, i ja mam sny. Śniło mi się, że widzę cie, zboczono-go krwią, ranego.

— Nożem w prawy bok, nieprawda? — przerwał Buckingham.

— Tak jest, milordzie, tak właśnie, nożem w prawy bok. Ale ktoś mógł panu powie-dzieć, że miałam tak? Zwierzyłam się z niego tylko Bogu jednemu w moich modlitwach.

— Nie pragnę nic więcej. Kochasz mnie, pani, i to dosyć.

— Ja pana kocham.

— Tak jest, pani. Czyż Bóg zsyłałby pani te same sny, co i mnie, gdybyś nie pani nie kochała? Czyż doznawałabyś tych samych przeżyć, gdyby istnienia nasze nie były związane serdecznymi wzła-mi? Kochasz mnie, o królowo i będziesz opiekowałaś śmierć moją.

— Och! mój Boże! mój Boże! — zawołała Anna Austrjacka. — To już ponad moje siły! Słuchaj, książę, zaklinam cię imieniem Boga, oddal się, oddajdaj! Nie wiem, czy cię kocham, czy cię nie kocham, ale to jedno wiem, że nigdy nie zlamie przysięgi. Mój więc litość nadamną i oddal się. Och!

gdyby nieszczęście jakiegoś spotkało cię tu, we Francji, gdybyś zginął we Francji i gdy bym musiała przypuszczać, że to twoja miłość dała mi stała się powodem twojej śmierci, nie pocieszałabym się nigdy, oszalałabym. Oddajdaj zatem, oddajdaj! błagam cię o to.

— Och! jakżeś piękna w tej chwili! Och! jakże cię kocham! — zawołał książę Buckingham.

— Oddał się, oddał się! błagam cię o to! A później powracaj; powracaj jako ambasador, powracaj jako minister, ale powracaj w otoczeniu gwardji, która będzie cię broniła, w otoczeniu służby, która będzie cię czuwała nad tobą; wtedy nie będę już znużona obawiać się o twoje życie, wtedy będę szczęśliwa, mogąc cię znowu zobaczyć.

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś zakład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

— I dotrzymam danego słowa. Proszę, podaj mi pani rękę; proszę, podaj mi rękę!

— O! pani! czy prawdą jest to, co mówisz?

— Tak...

— Dobrze zatem! daj mi pani jakiś za-kład w dowód twojej łaskawości, jakiś przedmiot, należący do ciebie, który mi będzie przypominał, że to, co przeżyłem, nie było tylko senem marzenia... jakiś przedmiot, który nosiłaś sama, a który i ja także będę mógł nosić przy sobie, więc pierścionek, naszyjnik lub łańcuszek.

— Natychmiast?

— Tak.

— A czy odziesz pan, jeżeli dam panu to, o co mię prosisz?

— Tak jest.

— Wyjedziesz pan z Francji i powróci-cisz do Anglii?

— Tak jest, przysięgam!

— Zaczekał pan zatem... zaczekał.

Anna Austrjacka udała się do swego apartamentu, ale powróciła niemal natych-miast, niosąc w ręku szkatułkę z różanego drzewa, ozdobioną jej inicjałami, inkrusto-wanymi złotem.

— Słuchaj, milordzie — odezwała się; — przyjmij to i zachowaj, jako pamiątkę odejścia.

Buckingham wziął z jej rąk szkatułkę i poraz drugi upadł przed nią na kolana.

— Przysięgasz mi pan, że odjedziesz! — rzekła królowa.

Adam
Krechowiecki

OTRON

Powieść
Historyczna

(Ciąg dalszy).

Mąż tylko jej i mała zaledwie garstka starców, jak Rackmohr i Schlieben, lub zapaleniec jak Jankowski i Klatt, stawali do walki jako nieprzejednani... Śmierć i zagładę sobie przemyślał!

W tym momencie zwątpienia najczarniejsze myśli ogarnęły duszę Marii.

— Spój, synku, spój! — szeptała do Krysia, który drżąc powtórzał:

— Jakem Stoliński, nie ustąpię... — tak mówił tatus.

I usnął. A Maria, położywszy dłoń swą na rozpalonej głowie dziecka, kłęząca przy nim aż do rana, nashuchając trwożnie, czy też dragoni elektorcy nie wpadną i nie zwiastują, że małżonek jej schwytały.

Ale nie. W głuchej ciszy spoczywało wszystko. Tylko Kryś oddychał ciężko, gorączkowo. Pod dłońią swoją czuła Maria kaszde drgnienie dziecięce, a widziała, jak usta malca poruszały się czasem i otwierały, jak do krzyku, lub składały się do płaczu.

Nad ranem Kryś się uspokoił. I weszło słońce jasne, czyste, odbijając się tysiącami iskier brylantowych na zaspach śnieżnych i szronie, pokrywającym gałęzie. Stało się tak promiennie i wesoło na świecie, jakby na nim też i niedoli nie było.

— Pierwszy dzień mego wdowieństwa — pomyślała Maria — czyż zaświta kiedy ostatni?

VIII.

Nierówna walka

W dwa tygodnie potem doszła do berlińskiego regnanta wiadomość o ucieczce Kalksteina. Wielki Elektor mało się nie wściekł ze złości; tłukł co mu pod rękę pod padło, a łajk i kłaj jak ostatni zoddak.

Ale czynił to zamknięty w swojej komnacie, do której nówczas wszystkim był wzbroniony przystęp. Nie potrzeba było zresztą takiego zakazu, bo gdy jego posłyszano owe łajania i kłaski, wszyscy dworzanie i szambelanowie strojni, których byś za moc wielką w zamku, kupili się opodal w popłochu a lęku, by którego z nich Elektor nie zaważwał przed swoją groźną obliczą. Gdy zaś w pół godziny potem przybył hr. Waldeck, na naradę wezwany, Fryderyk Wilhelm był już na pozór spokojny, jego tensze wargi zgrzyzały i niespokojną, jaką targat włos trefiony, co u niego było najwyższego oburzenia oznaką.

Siedział w paradyś śli rozparty w krześle ustawionem na wzniesieniu, pod baldachimem, jak tron. Komnata była urządzona wspaniale, cała obwieszona cennymi makatami. Na kobiercach, ostających podłogę, wały się szczytki potananych i poltuczonych w gniewie przedmiotów.

Elektor, chcąc nasładować Ludwika XIV, otaczał się teraz coraz większą wspaniałością i takim ceremoniałem, że nielatwy był do niego przystęp. Nawet minister nie mógł wejść odrazu, jego go najprzód meldował cubulariusz, czyli szambelan przybyczny, a wprowadzało, gdyby pod strażą, dwóch z gwardji dworskiej w kapiących od złota mundurach, w hełmach złotych na głowie, z halebardami w rękę. Gdy szambelan wszedł, oznajmując przybycie Waldecka, Elektor spojrział na niego tak, jakby go potrzebował, lecz nie rzekł nic, jego ręką skinął.

Za moment dwóch gwardziów wprowadziło ministra. Wprowadzających spotkał ten sam wzrok wściekły, co szambelana z dodatkiem wzdriętego ruchu ręki, mówiącego wyraźnie: idźcie precz!

Zniknęli, a Waldeck, oddawszy ukłon głęboki, zbliżył się do groźnego pana.

— Szyśszales? wiesz?... — spytał porwocze Elektor, podnosząc się z krzesła i w twarz ministra utkwiał wykręcone spojrzenie.

Waldeck odparł spokojnie:

— Szyśszalem... Pisał Croy... —

— Błazen! — krzyknął Elektor, ale wnet zapanował nad sobą i dorzucił spokojnie:

— Mówiłem mu: strzeż go, jak oka w głowie! całe Knauten dragonami obsadź! a on co? pozwolił umknąć temu... temu... cha! cha! Stolińskiemu... bogdaj go...

— Znał się wczas wstrząsł, aby majestatu swego grubiaństwem, które mu się na usta cisnęło, nie poniżyć...

— Jąbym sądził — ozwał się minister — reklamację wnieść do króla i żądać wy-

dania. Przecież Kalkstein prawomocnym wyrokiem osądzony jest...

Elektor porwał się z miejsca i żywo chodził po komnacie. Lecz wnet zatrzymał się przed Waldeckiem i chwilę nie rzekł go pogardliwym wzrokiem, a potem mówił przez zaciśnięte zęby, hamując gniew, który nim mიაတ:

— Że też wy wszyscy potraciliście zmysły! Co tobie się zda, że ja sprawę Kalksteina przed króla wytłaczam będę? Mnie teraz idzie o ważniejsze rzeczy, o zatwierdzenie traktatów... a z tym słomianym królem dogadacie się trudno.

— Właśnie w tych sprawach Kalkstein mocno poszkodować może... — zauważył Waldeck.

— Cha, cha! niby ja tego nie wiem! Bruździł młody Roth, a teraz bruździł będzie Kalkstein, oczywiście... a w tym tam Rzeczypospolitej najmniejszą pieś szkodliwej potrafi skuteczną... Ale ja z tym panem Stolińskim ceremonijnie robić nie będę, nie! Poradzę ja sobie z nim bez króla...

Waldeck, korzystając z przerwy, osiemnił się wtrącić:

— Jąbym tę sprawę nie lekceważył. Kalkstein nie jest sam... Croy donosi, że Schlieben także ujechał, a z Knauten wraz z Kalksteinem użło kilku. Znajdą oni łatwą drogę do króla i postuch u możnych... Tu wyprowadzić Prusy milczą, lecz trzeba jeno hasła...

— Ją im dam hasła! — krzyknął Elektor — takie hasło, że dusze w nich zamrą! Zbliżył się do Waldecka i zbliżył mu bistro w oczy, mówił z naciskiem:

— Ją od tego słomianego króla, tego... cha! cha! Piasta, potwierdzenie paktoów mieć muszę... Przecież tego, co uzyskałem, stracić nie mogę. I nie stracę, choćby się piekło przeciw mnie sprzyjszyło. Ty, Waldeck, nigdy dobrze spraw polskich nie rozumiałeś, ani mojej polityki z Rzeczypospolitej... chciałeś zawsze paktować...

— Bo mniemam... — zaczął minister.

— Nie gadaj! — przerwał Elektor — a słuchaj!

Usiadł znowu w krześle, głowę podpartą na rękę i mówił urwanymi wyrazami:

— Paktować jest dobrze, ale trzeba wiedzieć z kim. Jeszcze za Jana Kazimierza w początkach można było trafić czasem do ładu, ale gdy zaczęły się tworzyć stronnictwa, zrozumiałe, że niema z kim gadać. Mojem przeło staraniem było i jest podtrzymać zamieszanie, a tymczasem samemu działać. Teraz jest tak: wytworzył się niby stronnictwo królewskie, ale niedołężne: jeden mądry człek, jak podkancelarz Olszowski nie poradził nic... Przymknęli ku niemu wprawdzie Pacowie, ale jak zwykle, nie zbyt szczerze, gotowi odstąpić.

Przeciw temu stronnictwu staje nowa partja francuska z nowym kandydatem księciem de Longueville. Ale to są żarty. Im nie o tego księcia chodzi, jeno o to, aby nie nawistnego Korybuta obalić. W stronnictwie tem są najsiłniejsi, jak primas i Sobieski, który piękną swą małżonkę zamierza na dwór króla francuskiego wysłać dla przyspieszenia układów. Należą też tu, mnie oddani Morstin i Grzymułtowski...

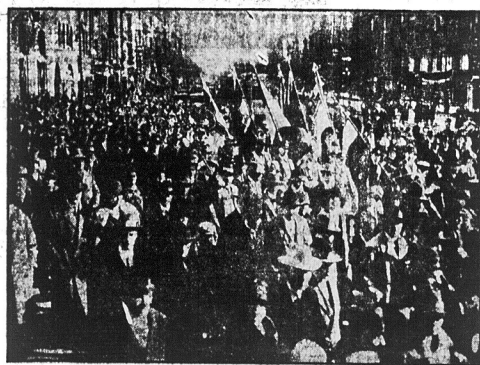
— Czy Wasza Wysokość im dowierza? — wtrącił Waldeck.

Elektor parsknął śmiechem.

— Jakis ty głupi Waldeck, jakis ty głupi! Albo może udajesz głupiego. Ja nikomu nie wierzę... Najwięcej tobie i dlatego to ci wszystko mówię... abyś wiedział kąderyś iść. Mnie stronnictwa nie obchodzi, ani ci ludzie, ani ich kandydaci do tronu. Idzie mi o to, aby te wszystkie zabiegi w niwecz poszły, a oni ścierali się z sobą jak najdłużej, szercząc zamieszanie... Rozumiesz? Grzymułtowski i Morstin są narzędziami, nie więcej. A com przez nich dokazał, to ci powiem: Stał się najpierw fakt dotychczas niebywały, zerwano sejm koronacyjny, a jeszcze teraz kłóca się o to, za czyją to się stało przyczyną. Primas zwał winę na króla, inni na primasa, jeszcze inni na całe stronnictwo francuskie, magnat na szlachę, szlachta na magnatów. Kłóca się, licząc malikontentów rośnie i to jest dobrze... Lękam się zrazu wzrostu partji królewskiej, ileż na tłumie szlachty mogła być oparta...

— Przecież to szlachecki król... — ozwał się minister.

— (Ciąg dalszy nastąpi).

Parada partji konstytucyjnej w Berlinie, podczas wyboru nowego prezydenta, po śmierci Eberta. Jeden z kandydatów nie otrzymał większości i nowe wybory naznaczone na 26 kwietnia

WŁADOMOŚCI Z NEW JERSEY

REZOLUCJA GMINY 99-EJ
ZW. NAR. POL. W TRENTON,
N. J.

Na nadzwyczajnym posiedzeniu Gminy 99-iej w Trenton, N. J. odbytem dnia 9-go kwietnia dla omówienia ogłoszonego w Zgodzie „Rozdziału ku”, delegacji Gminy po obszerniej dyskusji przyjęli następującą rezolucję:

Zwzwywszy, że jak Sejm w Toledo tak i w Philadelphia uchwalili zarwanie łączności z Wydziałem, a pomimo tych uchwał Prezes p. Zychliński z kilku dyrektorami zamiatł stać na straży Konstytucji i uchwał Sejmów, netylko go ignorują i depcą takowe, ale jeszcze przedstawiają nam w tym świetle najwyższego naszego urzędnika Sz. Cenzora Z. N. P. p. C. W. Sypniewskiego, który niechcąc się umiennie służyć obowiązku stanął na straży praw i konstytucji Z. N. P.

Podważając urzędnika, który ignoruje i łamie prawa i uchwały swych wyborców, nie warił się ich łaufania, przeto wzywamy Szan. Cenzora do przedsięwzięcia wszystkich środków, a jeżeli te zawiodą do środków legalnych, do zmuszenia tych panów siłą prawa krajowego do wypełnienia uchwał, albo usunie ich z zajmowanych urzędów.

Sz. Cenzorowi i tym Dyrektorom Zarządu Centralnego, którzy stanęli w obronie praw Z. N. P. wyrażamy nasze uznanie i cześć i prosimy ich by stali twardo na zajętych stanowiskach.

Rezolucję niniejszą uchwalono posadą do Zarządu Centralnego i ogłosić w pismach.

Komit. rezolucji:

R. Grabowski,
Prezes Gminy 99-iej.
W. Przykula,
Sekretarz.

W. Majcher,
Delegat Sejmu.
J. A. Boruta,
Delegat Sejmu.

JERSEY CITY

Arestowani za napad na dziewczynę

Oskarżeni o napad kryminalny, na Helenę Buchalską, w 308 Woodward ul., gdy ta miała kolejkę dla ojca w fabryce Richardson Garrett Co., 58 Pacific Ave., w drodze wieczorem. Willam Smith, lat 28, z pp. 441 Pacific Ave., i Edward Reinhard, lat 17, z pp. 196 Van Horne ul., zostali wczoraj aresztowani

PORAZ PIERWSZY W NEWARKU I OKOLICY!

MINSTRELSY POLSKIE I BAL

urządza
Towarzystwo Śpiewu „HARMONJA”
W LAUREL GARDEN przy Springfield ave.
Newark, N. J.

W SOBOTĘ, 18-go KWIETNIA, o godz. 8-jej wiecz.

Współudział w Minstrelach bierze Jan Ptakowski, znany komik i ulubieniec bywałych Teatru Polskiego w New Yorku; oraz pierwszorzędne sily śpiewacze i amatorskie wraz z Chórem „Harmonja”. Po Minstrelach, Bal do rana, przy dźwiękach, słynnej z gry dia rekordów, orkiestry Ted Williamsa. Wszystkich zaprasza KOMITET.

22 salony będą opieczowane

Wadliug listy ogłoszonej przez prokuratora Winnie w sądzie federalnym w Trenton, w okolicy Newarku 22 salony zostaną opieczowane. W samym Newarku salonów zamkniętych zostanie 8.

Wyszynki: J. Kamińskiego, F. Zegalskiego i W. Sudzokowskiego, w Paterson; M. Tomczyka i Jana Salika w Passaic, będą opieczowane w tych dniach.

Wszyscy mówią tylko o „Minstrelach Polskich” Tow. Śpiewu Harmonja, które wystawio-

Kobiety będą szpiegować salony

Federacja Kobiet Kościoła w powiecie Hudson, która to niedawno temu urządziła badania egzystujących bezpraw w Jersey City, i która w raporcie swym ogłosiła miasto Jersey City jako „Sodomę i Gomorę” — postanowiła w tych dniach szpiegować w miejscach, gdzie się sprzedawane trunki alkoholowe. Listę podobnych miejsc kobiety te mają doręczyć prohibicyjnym władzom federalnym.

Zawiadomienie

Podajemy do wiadomości wszystkich pracowników i czeladzi paskarskiej z Bayonne, Passaic, Paterson i Newarku, aby przybyli na zebranie, które się odbędzie w sobotę dnia 18 kwietnia 1925 r. o godzinie 1-jej po południu, na hale Białego Oria, 335-337 Newark Ave. Jersey City, N. J. Na tem to zebraniu będą omawiane warunki pracy i sposoby polepszenia bytu pracowników piekarskich.

Na to zebranie powinni przybyć wszyscy bez wyjątku polscy i ruscy piekarze i przyprowadzić ze sobą swoje współtowarzyszy. — Tylko przez organizację pracowników będą mogli wywalczyć sobie lepsze warunki pracy. Również zapraszamy bardzo delegatów z Newarku z Unji piekarskiej.

Komit.

NEWARK

Zajmujący Odczyt

Niezwykle interesujący odczyt, na temat o Emigracji z ilustracją obrazów świętych, wygłosi Dr. M. Opanchowski, we środę dnia 15 kwietnia, o godzinie 8:30 wieczorem, w sali Domu Narodowego, 48 Beacon ulicy. Odczyt ten jest jeden z rzy zjazdów przy sympatyce Kółko Samokształcenia im. Adama Mickiewicza.

Kto tylko posiada wiedzę i pragnie zrozumieć tajemnice rozwoju ciała ludzkiego i innych stworzeń, niechaj nieomieszka przybyć na powyższy odczyt. — Wstęp wolny dla każdego. Wszyscy proszeni.

Komit.

Nie zapominajcie, że w sobotę dnia 18 kwietnia, w r. wystawio nie będą Minstrelsy Polskie, a staraniem Tow. Śpiewu Harmonja, w Laurel Garden.

Po przedstawieniu bal do rana.

ne będą w Laurel Garden, w sobotę dnia 18-go kwietnia. Wystawa ta będzie wspaniałą rzeczą — mówią ci, co mieli doświadczenie na ostatnią próbę ubiegłej środy wieczorem. Bilety należy wcześniej nabywać u Harmonistów, lub w miejscach ogłoszonych.

PASSAIC

Koncert Chopinistów

Współudział w dorocznym koncercie T-wa Śpiewu Chopin, biorą pierwszorzędne sily artystyczne. Robert M. Howard, solista basowy i supervisor muzyki w szkołach miejskich w Passaic, N. J., wystąpi wraz z Leoną Ogrodzką, prymadonną opery warszawskiej.

Koncert chopinistów odbędzie się w niedzielę wieczorem, dnia 19-go kwietnia, w sali Domu Ludowego, przy Monroe St.

Leonja Ogrodzka jest już nam dobrze znana z koncertów i opery Halka, wystawionej ubiegłego roku w New Yorku i Newarku.

Robert M. Howard chciałby mniej znany publiczności polskiej, cieszy się szerokim rozgosem, jako śpiewak, netylko w Passaic, N. J., również w okolicy. Spotkaniem jest, że obecność jego na programie zwabi wielu Amerykanów na koncert.

Dyrygent T-wa Śpiewu Chopin, Edmund Sennert, już od dłuższego czasu przygotowuje chopinistów z pięknymi numerami chóralnymi na koncert.

Brooklyn i okolica

Izba Handlowa w Brooklinie domaga się budowy tunelu

Izba Handlowa w Brooklinie oświadczyła dzisiaj, że popiera budowę tunelu pomiędzy Bay Ridge, Brooklyn i Staten Island — natomiast jest przeciwna billowi Nicola — Hofstadtera. Wyraża więc Izba telegram do gubernatora Smitha z prośbą, by nie zatwierdził projektu Nicola-Hofstadtera. Izba wyraża również list do mayora Hylana z uznamiem dla projektu budowy tunelu. Według zdania Izby, Brooklyn ma teraz bezpośrednie połączenie kolejowe z Nową Anglią i przedtęj co później musi mieć takie samo złączenie z Zachodem i Południem. Proponowany tunel towarowo-pasazerski ułatwi komunikację w sto sunkowo krótkim czasie.

„Podczas, gdy pytanie co do obsługi ruchu pasazerskiego i towarowego przez tenże tunel, nawet w różnej porze dnia, nastręcza pewne trudności, wszelako jesteśmy przekonani, że plan ten może być łatwy i wykonalny” — mówi Izba. „Niezwłocznie nadejdzie czas, gdy przez tunel będzie potrzebna dowodowa i komunikacja do obsługu przemysłu i ludności Brooklyna”.

Polacy na liście honorowej

Miejscowe pisma angielskie, opublikowały listę uczni i uczennic, którzy otrzymali honorowe odznaczenie za niezwykle postępy w nauce. Lista ta zawiera około 300 nazwisk ze szkół publicznych znajdujących się w dzielnicy Greenpoint, są to szkoły, No. 126 przy Meserole Ave. i Lo rimer St., No. 34 Norman Ave. i Oakland St. i No. 59 przy Leonard i Driggs Ave.

Z listy tej widzimy, że blisko połowa uczniów, którzy otrzymali honorowe odznaczenie, to Polacy. Jest to chyba najlepszym problemem, jak wielki procent ludności Greenpointu stanowią Polacy, a następnie wykazuje to nadzwyczajne zdolności w naukach publicznych dziatwy.

Nie należy jednak zapominać, że te tysiące dzieci uczęszających do szkół publicznych, nie uczą się tam języka polskiego i rodziców obowiązków jest postać je do szkół wieczornej Marii Konopnickiej w Domu Narodowym przy Driggs Ave., gdzie właśnie nie opuszczając szkoły publicznej mogą się wyczerzyć języka polskiego.

Towarzystwo szkoły im. Marii Konopnickiej bardzo już wiele zdiagłowało w tym kierunku, z pomocą jednak szerokiej mas obywatelstwa polskiego będzie mogło zdiagłować o wiele więcej.

Rocznica powstania

Amerykafkatke Stowarzyszenie Zwolenników Republiki Irlandzkiej urządziło uroczysty obchód 9-letniej rocznicy powstania przeciw rządowi angielskim.

Obchód odbędzie się w teatrze Montauk przy Hanover Pl. w Brooklinie, gdzie zwolennicy De Valery zbiorą się, aby uczcić garstkę bohaterów, którzy w roku 1916 w tygodniu Wielkanocnym podnieśli bunt przeciw okupantom angielskim i przez kilkanaście dni stawili opór wielkiej armji okupacyjnej.

Sprzeczek zakochanych

20-letni Frank McCauley, pracownik biurowy, z pod nr. 212 Ely Ave. Long Island City, spotkał się na ulicy swą narzeczoną, rozpoznął z nią sprzeczek i nie mogąc jej przekonać, że rozpaczy, w zamiarze otrucia się, wypił flaszkę jodyny. Przeraza narzeczoną zawałami ambulanu, który zabral go do szpitala św. Jana, gdzie lekarze orzekli, że desperat wyzdrowieje.

Baczność! Baczność!

W czwartek, dnia 16-go kwietnia, b. r. o godzinie 8-jej wiecz., w Sokołki Gniazda 14, 188-190 Grand St., w Brooklinie, odbędzie się odczyt redaktora P. Yollasa na temat „Opinia Polaków”.

Jest to trzeci odczyt miesięczny urządzony staraniem Komitatu Oświaty Gniazda 14 Z. S. P. pod przewodnictwem dr. S. Dettnera. Zastraszony wstrząsami i dźwiękami, jakich obywateli i obywateli na ten odczyt.

Wstęp wolny.

POLSCY LEKARZE

Telefon, Greenpoint 9715
Dr. LOUIS S. GRZYCZ
102 Kent Street, Brooklyn, N. Y.
poch. Manhattan Ave. i Franklin St.
Greenpoint, N. Y.
od 10 do 12 po poł. i od 6 do 8 wiecz.
Dr. Grzyca dopiero wrócił z szpitala i rozpoczął pracę w szpitalu.

Telefon, Hugenot 6985
M. S. Lewandowski, M. D.
ODCZYTY URZĘDOWE:
od 10 do 12 po poł. i od 6 do 8 wiecz.
w niedzielę i święta od 8 do 10 rano.
707 Fourth Avenue, Brooklyn, N. Y.

Dr. Franciszek W. Wiśniewski
Dwa Biura w Brooklinie
Zastraszony wstrząsami i dźwiękami, jakich obywateli i obywateli na ten odczyt.

Telefon, Hugenot 1332
HENRYK SOKAL, M. D.
383 South Third Street
blisko Union Avenue
BROOKLYN, N. Y.
GODZINY URZĘDOWE:
od 10 do 12 po poł. i od 6 do 8 wiecz.

CANDY Store na sprzedaż: 525 Humboldt St., Greenpoint, Brooklyn. (18a)